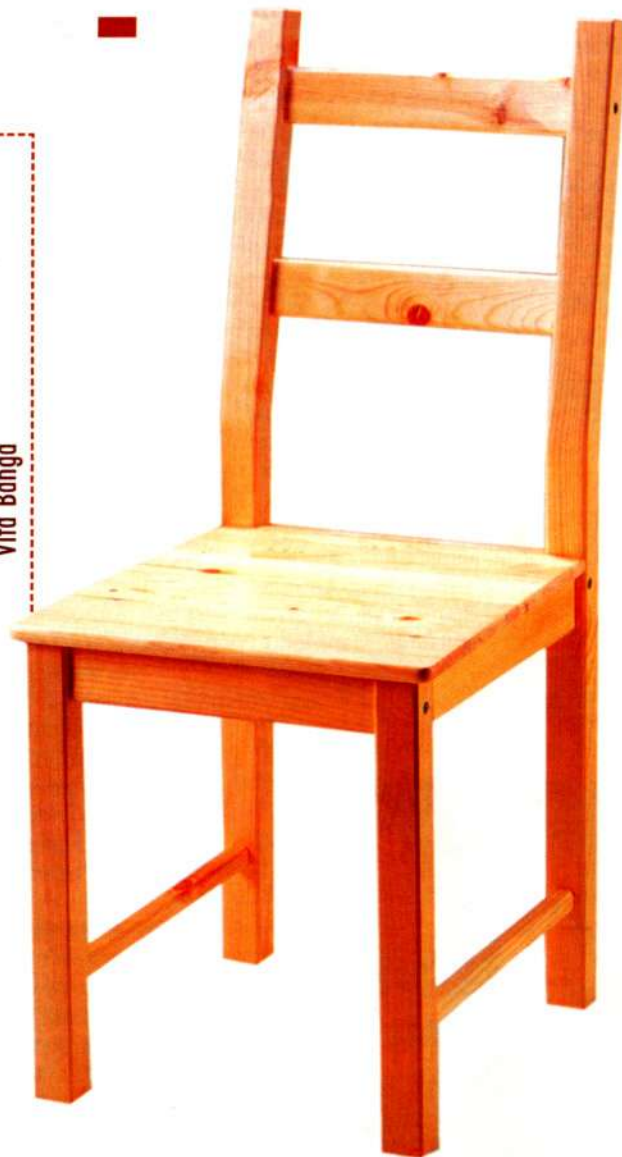

Krēsls -

Šajā apskatā vairāk pievērsīšos koka krēsla dizainam 20. gadsimtā. Krēsla dizaina būtību labi raksturo Ludviga Miss van der Roe teiktais: «Krēsls - ļoti sarežģīts priekšmets... Eksistē bezgalīgas iespējas un daudz problēmu: krēslam jābūt vieglam, stipram, ērtam. Vieglāk projektēt debesskrāpi nekā radīt krēslu.»

m ē b e l e
d z ī v e s
v e i d a m

Vito Banga

Klasiki ir vienmēr aktuāli

Pašrekošas vērtības krēslu dizainā 20. gadsimtā ir radījuši megazvaigznes Frenks Loids Raits, Le Korbizjē, Ludvigs Miss van der Roe, Marsels Breiers, Ero Sārinens, Alvars Ālto. Viņu darbi aizvien ir vadošo firmu katalogos.

Raits projektēja visu, tā teikt - no «karo-tes līdz pilsētai». Katram sikumam viņa projektētajā interjerā bija būtiska nozīme, nerunājot nemaz par mēbelēm.

Stāsta, ka slavenajā «Mājā virs ūdenskrituma» (1936) viņš ēdamistabā lika pie-naglot krēslus pie grīdas, lai, nejausi pār-bīdot, kāds neizjauktu viņa iecerēto kompozīciju. Bet 1908. gadā celtajā villā «Robie» ēdamistabas krēsli bija darināti ar garu vertikālu listišveida atzveltni, lai ēdot tie kalpotu kā širmis, kas norobežo skatu no viesistabas.

Amerikāņu dizainera Čārlza Īmsa darbi bija pirmie, kas parādīja, kāda loma ir tehnoloģijai krēsla izgatavošanā. 1946. gadā viņš radīja krēslu no gaiša limēta finiera saplākšņa - vienkāršu un elegantu. Pats autors atzveltnes un sēdekļa formu dēvēja par «ziedlapiņu». Viņš bija arī pir-mais, kas 1951. gadā mēbeļu izgatavo-šanā izmantoja plastikātu.

Somu arhitekta Alvara Ālto sasniegumi dizaina jomā ir neapstridami. Viņam patika radīt vienkāršas un ērti lietojamās mēbeles, virtuves priekšmetus, gaismek-lus. Trīsdesmitajos gados radītie tabure-tes tipa krēsli ir populāri vēl tagad.

Mēbeļnieki aizvien vēl ražo dāņu arhi-tekta Arnes Jakobsena 1952. gadā radi- to unikālo un nedaudz drastisko krēsla modeli «Skudra», kura paveidi ir gan ko-kā, gan plastmasā un variēti dažādās krāsās. Krēsli ir maksimāli viegli un labi saliekami cits virs cita. Mode, kas aizvien ir likusi sekot tās untumainajām kapri-zēm un pārvērtībām, ir cieši saistīta ar mēbeļu dizainu. Tieši 20. gadsimta beigās šī tendence kļuva jo aktuālāka. Jau divdesmito un trīsdesmito gadu hedonis-ma kulta «la dolce vita» tēmā krēsls ir savdabīgs «pielūgsmes objekts». Tas at-rodas buduāru telpās un ir gana pufīgi veidots, pārvilkts ar ādu, kažokādu un bieži balstās uz elegantām, spidīgām metāla kājiņām. Šajās pieklāvīgajās un ērtajās aprisēs viegli ieslīga kinozvaigžņu un sabiedrības dāmu elegantie stāvi.

Krēsls - cik pierasta mēbele, taču iet gadsimti, un tā formas aizvien tiek piln-veidotas. Tās ir gan elegantas, gan dis-

Čārlza Īmsa limēta finiera saplākšņa forma vienkārša un eleganta.

Frenko Loida Raits radītie ēdamistabas krēsli vizuāli nodalīja telpu.

Arnes Jakobsena 1952. gadā ra-dītais krēsla modelis «Skudra».